

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีการศึกษา 2564
 รหัสวิชา/ชื่อวิชา สค.245 สวัสดิการเด็กและครอบครัว
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	โทรศัพท์	e-mail	สถานที่ติดต่อ
900001	อาจารย์ ดร.พัชชา เจิงกลิ่นจันทร์	096-914-5949	patcha.jeung@gmail.com	ช่องทางออนไลน์

2. วันและเวลาบรรยาย

วันพุธ เวลา 13.30 - 16.30 น. เรียนแบบผสมผสาน
 สอบปลายภาค 14 ธ.ค. 2564 เวลา 09:00 - 12:00 น.

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

- 3.1 เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจในความสำคัญของแนวคิดสิทธิเด็กในการพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัว
- 3.2 เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจในพลวัตการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีผลกระทบต่อครอบครัว บทบาทของครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว ปัญหาและความสำคัญของครอบครัวและเด็กที่มีต่อมนุษย์ ตลอดจนวิธีการและทรัพยากรต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมชีวิตครอบครัวให้มีความสุข ความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
- 3.3 เพื่อให้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของการจัดสวัสดิการเด็กและครอบครัว รูปแบบต่าง ๆ ของการจัดสวัสดิการเด็ก ตลอดจนหลักการและวิธีการจัดบริการสวัสดิการเด็กและครอบครัว เพื่อการแก้ไข ป้องกัน พื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนาเด็กและครอบครัว รวมทั้งการทำงานเพื่อการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในภาวะฉุกเฉิน
- 3.4 เพื่อช่วยให้นักศึกษาเข้าใจความเป็นมา ขอบเขตของบริการประเภทต่างๆ ในงานสวัสดิการครอบครัวและเด็กทั้งในและต่างประเทศ
- 3.5 เพื่อให้ศึกษาเข้าใจถึงบทบาทของงานสังคมสงเคราะห์ในงานสวัสดิการครอบครัวและเด็ก เพื่อสามารถปฏิบัติงานเบื้องต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. แนวสังเขปรายวิชา Course Description

แนวคิดสิทธิเด็กและแนวคิดอื่นที่สำคัญในการจัดสวัสดิการเด็กและครอบครัว ความหมาย ขอบเขต วัตถุประสงค์ และความสำคัญของสวัสดิการเด็กและครอบครัว พลวัตการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวและสังคมที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการเด็กและครอบครัว หลักการ รูปแบบ และลักษณะบริการสวัสดิการเด็กและครอบครัวของต่างประเทศและประเทศไทย บทบาทของหน่วยงานที่จัดบริการสวัสดิการเด็กและครอบครัวในประเทศไทย แนวทางการพัฒนาการจกระบบสวัสดิการเด็กและครอบครัว บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในงานสวัสดิการเด็กและครอบครัว ตลอดจนการทำงานสวัสดิการเด็กในภาวะฉุกเฉิน

Child rights and other important concepts in providing child and family welfare. Meanings, scope, objective and importance of child and family welfare; dynamics of change

in family and society that affect the provision of child and family welfare; principles, formats and characteristics of child and family welfare service in Thailand and in other countries; roles of agencies that provide child and family welfare in Thailand; development trends of the provision of child and family welfare; roles of social workers in child and social welfare, as well as work on child welfare in emergency situation.

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้					3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะความสัมพันธ์		5. ทักษะการวิเคราะห์					6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	1	2	3	4	5	1	2	3	4	
●		●	●		●			●		●			●			●					●	●		

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

กฎกติกการเรียนการสอนในชั้นเรียน

เข้าเรียนและมีส่วนร่วมในชั้นเรียนตามช่วงเวลาที่กำหนด ส่งงานตามกำหนดเวลา และหากนักศึกษาไม่มีข้อจำกัดหรือต้องการลาเรียน โปรดส่งอีเมลแจ้งอาจารย์ประจำวิชาล่วงหน้าอย่างน้อย 2 วัน

6.1 กิจกรรมในชั้นเรียน	20	คะแนน
6.2 รายงานหรือการศึกษาด้วยตนเอง (รายงานเดี่ยว)	20	คะแนน
6.3 รายงานกลุ่ม	20	คะแนน
6.4 สอบปลายภาค	40	คะแนน
รวม	100	คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
1 12/01/2565	● อธิบายแนวสังเขปลักษณะวิชา แนวการเรียนการสอน การประเมินผล แนะนำหนังสืออ่านประกอบในชั้นเรียน	บรรยาย และสื่อ power point	รับทราบแนวการเรียนการสอน การประเมินผล แนะนำหนังสืออ่านประกอบในชั้นเรียน	อ.พัชชา
2 19/01/2565	● ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว	บรรยาย และสื่อ power point	มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว	อ.พัชชา

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
	สถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผล ต่อเด็กและครอบครัว			
3 26/01/2565	<ul style="list-style-type: none"> ● ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็ก และครอบครัว <ul style="list-style-type: none"> ➤ ความหมายและ ลักษณะของเด็กและ ครอบครัว บทบาทและหน้าที่ของ ครอบครัว โครงสร้างของ ครอบครัวที่เปลี่ยนไป	บรรยาย และสื่อ power point	มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ เด็กและครอบครัว เข้าใจความหมายเด็กและ ครอบครัว รวมทั้งเข้าใจ บทบาทและหน้าที่ของ ครอบครัว โครงสร้างของ ครอบครัวที่เปลี่ยนไป	อ.พัชชา
4 2/02/2565	<ul style="list-style-type: none"> ● ความจำเป็นของสวัสดิการ เด็กและครอบครัว ● แนวคิด ทฤษฎีสำคัญในการ พัฒนาเด็กและเยาวชน ความหมายของการพัฒนาเด็ก เยาวชนและครอบครัว ผ่าน แนวคิดต่าง ๆ ที่สำคัญ โดยเฉพาะแนวคิดสิทธิเด็ก	บรรยาย และสื่อ power point	มีความรู้ความเข้าใจที่มา และความสำคัญของการ จัดสวัสดิการเด็กและ ครอบครัว มีความรู้ความเข้าใจ แนวคิด ทฤษฎีสำคัญใน การพัฒนาเด็กและ เยาวชน	อ.พัชชา
5 9/02/2565	<ul style="list-style-type: none"> ● การประเมินเด็กและ ครอบครัว 	บรรยาย และสื่อ power point แบบประเมิน พัฒนาการเด็ก แบบประเมินเด็ก และครอบครัว	มีความรู้ถึงหลักการ วิธีการ และเครื่องมือใน การประเมินเด็กและ ครอบครัว	อ.พัชชา
หยุดวันมาฆบูชา				
6 23/02/2565	เครื่องมือในการทำงานกับเด็ก และครอบครัว	บรรยาย และสื่อ power point แบบประเมิน พัฒนาการเด็ก แบบประเมินเด็ก และครอบครัว	สามารถประเมินโดยใช้ เครื่องมือในการประเมิน เด็กและครอบครัวได้	อ.พัชชา
7	สัปดาห์การสอบกลางภาค 27 กุมภาพันธ์ – 6 มีนาคม 2565			

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
8 9/03/2565	ฝึกการประเมินและการใช้ เครื่องมือในการทำงานกับเด็ก และครอบครัว	บรรยาย และสื่อ power point แบบประเมิน พัฒนาการเด็ก แบบประเมินเด็ก และครอบครัว	สามารถประเมินโดยใช้ เครื่องมือในการประเมิน เด็กและครอบครัวได้	อ.พัชชา
9 16/03/2565	การจัดการรายกรณีและวิธี ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และ สวัสดิการเด็กในภาวะวิกฤต	บรรยาย และสื่อ power point	ทราบหลักการและ กระบวนการจัดการราย กรณี	อ.พัชชา
10 23/03/2565	บริการที่จะช่วยป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟูและส่งเสริมความมั่นคงใน เด็กและครอบครัวทั้งของรัฐ และเอกชนทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ	บรรยาย และสื่อ power point	ทราบบริการที่จะช่วย ป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟูและ ส่งเสริมความมั่นคงในเด็ก และครอบครัวทั้งของรัฐ และเอกชนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ	อ.พัชชา
11 30/03/2565	วิเคราะห์ระบบสวัสดิการ	บรรยาย และสื่อ power point	สามารถวิเคราะห์การจัด สวัสดิการเด็กและ ครอบครัว	อ.พัชชา
12 6/04/2565 (นัดหมายราย กลุ่ม)	ศึกษา Case Study	มอบหมายงาน ให้หนค. ทำ	นักศึกษาสามารถประเมิน และใช้เครื่องมือทางสังคม สงเคราะห์ในกรณีศึกษา ได้อย่างเหมาะสม	อ.พัชชา
13 13/04/2565 (นัดหมายราย กลุ่ม)	ศึกษา Case Study	มอบหมายงาน ให้หนค. ทำ	นักศึกษาสามารถประเมิน และใช้เครื่องมือทางสังคม สงเคราะห์ในกรณีศึกษา ได้อย่างเหมาะสม	อ.พัชชา
14 20/04/2565	การเลี้ยงดูทดแทนสำหรับเด็ก (Alternative care) หน่วยงาน ที่ให้บริการสวัสดิการครอบครัว และเด็ก ทั้งรัฐบาลและเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ	บรรยาย และสื่อ power point	มีความรู้เรื่องหลักการ กระบวนการ บริการจัดหา ครอบครัวทดแทน	อ.พัชชา
15 27/04/2565	การคุ้มครองเด็กและกฎหมาย สำคัญที่เกี่ยวข้องในการทำงาน กับเด็กและเยาวชน	บรรยาย และสื่อ power point	มีความรู้เรื่องกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการทำงานกับ	อ.พัชชา/วิทยากร

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
			เด็ก เยาวชน และ ครอบครัว	
<u>16</u> 04/05/2565	พัฒนารายงานกลุ่ม	บรรยาย และสื่อ power point	สามารถบูรณาการองค์ ความรู้ การวางแผน และ การจัดสวัสดิการสังคม	อ.พีชชา

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดยการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนออนไลน์ การเข้าเรียนเพื่อการฝึกปฏิบัติในชั้นเรียนและส่งงานตามระยะเวลาที่กำหนด มีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน และการนำเสนอโดยสามารถเชื่อมโยงกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางสังคมสงเคราะห์

โดยมีเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลแต่ละช่วงคะแนน ดังนี้

ช่วงคะแนน	เกรด
85- 100	A
75 – 84	B+
65 – 74	B
55 – 64	C+
45 – 54	C
35 – 44	D+
25 – 34	D
0 – 24	F

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). **รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2563**. กรุงเทพฯ: กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และ สุภรณ์ จรัสสิทธิ์. (2560). **สถานเลี้ยงเด็กในบริบทสังคมเมือง: พัฒนาการเพื่อความมั่นคงของชาติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- พัฒนาภานุ ทูลธรรม. (2557). การพัฒนาแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายสวัสดิการเด็กและครอบครัวของกลุ่มบูรณาการแรงงานสตรีด้วยการวิจัยทางสังคมสงเคราะห์แนวเฟมินิสต์. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต.
- ภูเบศร์ สมุทรจักร, ชีรนุช ก้อนแก้ว และริฎวัน อุเต็น. (2559). **ความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- มนสิการ กาญจนะจิตรา, กัญญาพัชร สุทธิเกษม และ รีนา ต๊ะดี (บรรณาธิการ). (2560). **เมืองानรัดตัว จะสร้างครอบครัวได้อย่างไร : สมดุลชีวิตและงานของคนรุ่นใหม่**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- อารี จำปากลาง และคณะ. (2556). **ลูกๆ เป็นอย่างไรเมื่อพ่อแม่ย้ายถิ่น โครงการ CLAIM**. กรุงเทพฯ:

ห้างหุ้นส่วนสามัญ อนุรักษ์ เพลท.

อัญมณี บูรณกานนท์. (2556). **วิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชน.**

กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2556

อภิญา เวชชัย. (2552). **การพัฒนาระบบคุ้มครองเด็กในสังคมไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อภิญา เวชชัย และคณะ. (2556). **การถอดบทเรียนการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์ด้านการทำงาน**

กับเด็ก. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

Cheng, Tyrone C.; Lo, Celia C. (2018). Do social work education, job description, and cultural competence foster child welfare caseworkers' therapeutic alliances?. **Child & Family Social Work.** August 2018; 23(3): 435-442.

Doyle, Celia. (2006). **Working With Abused Children.** 3rd Edition. BASW Practice Social Work. New York: Palgrave Macmillan.

Frost, Nick (Editor). (2005). **Child Welfare.** London & New York: Routledge.

Jannah Hurn Mather, Patricia B. Lager. (2000). **Child welfare : a unifying model of practice.** Belmont, Calif. : Brooks/Cole.

Mallette, Jacquelyn K.; Futris, Ted G.; Schramm, David G. (2018). Fostering a culture of family-centred care: Child welfare professionals' beliefs about fathers, family instability, and the value of relationship education. **Child & Family Social Work.** August 2018; 23(3): 354-363.

Mark Smith. (2011). **Rethinking Residential Child Care.** The Policy Press, University of Bristol, UK.

Popple, Philip R. (2007). **Child welfare social work: an introduction.** Boston: Pearson/ Allyn and Bacon.